ANG Bayan
Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Bisaya
Bolyum LIII Ihap 12
Hunyo 21, 2022
www.cpp.ph



EDITORYAL

Sugaton sa dagkung pagsukol ang ilehitimong rehimeng US-Marcos II

Sulod sa napulo ka adlaw, pagalunsaron ang usa sa labing makasisilag ug labing makauulaw nga makasaysayanong pasundayag sa nasud: ang pagpanumpa ni Ferdinand Marcos Jr isip ika-17 nga presidente sa Gubyerno sa Republika sa Pilipinas.

Human ang kapin 36 ka tuig sukad nga gipalagpot sa Malacañang, molingkud pag usab sa pungkay sa pulitikanhong gahum sa Pilipinas ang hilabihan nga gikasilagang pamilyang Marcos. Sa halos duha ka dekada, nagpakatagbaw sila ug nagharihari. Ang pagsaka ni Marcos Jr isip presidente sa Pilipinas daw paghidhid og kalamansi sa wala pa naayo nga samad sa katawhan.

Ilehitimo ang rehimeng Marcos II. Nakatungtong kini sa basihan sa gilimbungan nga eleksyon. Nakigkunsabo si Marcos Jr kang Duterte aron gamiton ang Comelec ug ang kumpanyang nagpadagan sa dekompyuter nga pag-ihap sa boto aron linglahon ang katawhan sa usa ka "landslide victory." Sayod ang mga eksperto nga madyik ang iyang 31.5 milyong boto. Karon lang nahitabo nga labaw pa sa pinakataas nga boto sa midaug nga senador ang boto nga nakuha sa kandidato sa pagka-presidente, ilabina sa usa ka tambay sa sa milabayng pipila ka tuig ug naila lang nga napildi sa eleksyon sa pagka-bise-presidente. Aron tabunan ang kamatuuran sa lapad ug sistematikong pagpanglimbong, gipagawas sa pipila nga nalingla sa mga Marcos ang hunahuna sa mga Pilipino.

Apan dili magpalingla ang katawhang Pilipino. Ginasalikway nila ang ilehitimong rehimeng Marcos II ug determinado silang suklan ang tanang pagsulay nga tuison ang ilang makasaysayanong hukum batok sa mga Marcos ug padayon nga iasdang ang pakigbisog alang sa katarungan. Matngon ang katawhan sa planong gamiton ni Marcos Jr ang poder aron wad-an og kapuslanan ang mga kaso sa korapsyon ug pagpangawat aron hingpit nga makalikay sa silot si Imelda, ug padayon nilang pahimuslan ang kapin $10 bilyong kinawat nga bahandi.

Matngon ang katawhan nga pagagamiton ni Marcos Jr ang poder aron pig-uton ug pahilumon ang mga nagababag sa ilang paghari. Karon pa lang, gideklara na sa kapulisan nga dili pagatugutan ang mga "iligal nga raliyista" sa Hunyo 30 ug babagan ang kinsamang momakmak sa ilehitimong rehimen.

Sama sa gideklara sa mga Marcos, pagagamiton nila ang gahum aron bag-ohon ang nahisulat sa kasaysayan, ipagawas nga "bulawanong panahon" ang balaod militar ug panason ang kamatuuran sa malukpanong korapsyon ug pagpangawkaw, dinaghang pagpangpriso, pagpangtortyur ug pagpamatay sa mga nakigbisog batok sa diktadurya. Ginahulga na ang kinsamang magbutyag sa kamatuuran kalabot sa ngitngit nga panahon sa paghari ni Marcos. Ginaakusahan silang "komunista" ug ginahulgang himuong target sa kontra-insurhensiya.

Matngon ang katawhan nga pagagamiton ni Marcos Jr ang unum ka tuig aron hingpit nga pakyason ang pagbawi sa kinawat nga bahandi sa mga Marcos, ug aron labaw pang palapdon ang ilang burukrata-kapitalistang bahandi pinaagi pagpamigot ug pagpanuhol sa dagkung negosyante, pagbulsa sa porsyento sa mga kontratang pagasudlon sa gubyerno ug pagpalapad ug pagpalanat sa ilang pulitikanhong dinastiya.

Matngon ang katawhang Pilipino nga ipadayon sa rehimeng US-Marcos II ang mga palisiyang neoliberal nga dikta sa mga bangko ug langyawng monopolyo kapitalista sa pagpanguna sa US. Taliwala sa pagkabangkarote sa estado (diin ang badyet sa 2022 gikibhangan na ni Duterte), kabilin ang nagtabunok nga utang sa gubyerno, naghulgang ipahamtang sa katawhan ang labing pabug-at nga mga buhis. Sa mini nga saad nga magdala og kalambuan, ginahatag ang tanang pabor sa mga langyawng kapitalista, ilabina sa dagkung plantasyon ug operasyon sa mina, nga nagakawkaw sa natural nga bahandi sa Pilipinas, nagailog sa yuta ug nagababag sa paglambo sa nasud.

Ilalum ni Marcos Jr, siguradong padayon ang pagyukbo sa imperyalistang US ug China, nag-una sa US, ilabina sa pagpakusog sa presensyang militar ug interbensyon niini sa Pilipinas. Magpadayon ang pagka-itoy sa reaksyunaryong estado sa doktrinang kontra-insurhensiya pabor sa gyerang nagsalig sa armas ug bombang ginabaligya sa mga kumpanyang Amerikano.

Timaan sa labaw pang pagkadunot sa nagharing sistema ang paglingkod ni Marcos Jr sa pungkay sa reaksyunaryong estado isip nag-unang tigpanalipud sa interes sa nagharing hut-ong ug sa nagharing sistemang semikolonyal ug semipyudal.

Ang labing paggrabe sa krisis sa sistema ilalum ni Marcos Jr maghimugso og sitwasyong pabor aron iasdang ang dinagkung mga pagsukol sa katawhang Pilipino ug ang armadong rebolusyon. Matukmod ang mga mamumuo, mag-uuma ug uban pang dinaugdaug nga sektor nga mag-organisa ug ipakigbisog ang ilang reklamo ug panalipdan ang ilang kaayuhan atubangan sa nagtaas nga presyo sa mga palaliton ug singil sa mga serbisyo, ubos nga suhulan, kawalay panginabuhian, ug kawad-on, kakulang ug pagpangilog og yuta, ubos nga presyo sa mga produkto sa mga mag-uuma, ug pagbaha sa mga langyawng produktong agrikultural.

Ilalum ni Marcos Jr, labaw nga magbansiwag ang pagkabahin-bahin sa katilingbang Pilipino tali sa pipila ka nagharing hut-ong nga nagpakatagbaw sa bahandi, ug sa mayorya sa katawhang dinaugdaug ug pinahimuslan nga nag-ilaid sa kalisud ug kawad-on. Kinahanglang walay-kakapuy nga pukawon, organisahon ug palihukon ang katawhang Pilipino ug makanunayong padak-on ug palapdon ang ilang mga pakigbisog.

Sa pagyukbo ni Marcos Jr sa US ug China, ilabina sa US, labaw nga mabutyag ang kawalay tinuod nga kaugalingnan ug ang panginahanglang iasdang ang pakigbisog alang sa nasudnong kagawasan.

Ang nagkagrabeng pulitikanhong pagpanumpo ug pagsirado sa dalan alang sa lain-laing porma sa pagpadayag ug pagsukol magtukmod sa nagkadaghang katawhan nga kolektibong iduso ang ilang batakang mga katungod. Kinahanglan nilang militante ug maisugong suklan ang tanang porma sa pagpanumpo ug iduso ang ilang mga katungod—lakip ang pagmartsa batok sa pagpanumpa ni Marcos Jr—ug babagan ang paghikaw og luna alang sa gawasnong pagpadayag.

Ang pagbawal sa mga ligal nga porma sa pagpadayag labaw nga nagtukmod sa katawhang Pilipino ngadto sa dalan sa rebolusyonaryong armadong pakigbisog. Ilalum sa ilehitimong rehimeng US-Marcos II ug pagyatak sa mga demokratikong katungod, labaw nga dili malimud nga makatarunganon ug gikinahanglan ang armadong pagsukol. AB

ANG Bayan

Bolyum LIII Ihap 12 | Hunyo 21, 2022

Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray, Ingles ug Espanyol. Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.

Unod

Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas

ang.bayan@cpp.ph

Gikawat nga eleksyon

Kumbinsido ang mga eksperto nga adunay *election rigging* o malukpanong pagpanglimbong sa miaging eleksyon pabor kang Ferdinand Marcos Jr. Napatuman kini pinaagi si pagprograma sa mga *vote counting machine* (VCM) aron awtomatikong magdugang ug magkibhan og boto pabor kang Marcos.

Lakip sa mga eksperto sa teknolohiya ug eleksyon silang kanhing upisyal sa Comelec ug NAMFREL nga si Gus Lagman, kanhing Kalihim sa Department of Information and Technology nga si Eliseo Rio ug kanhing upisyal sa bangko nga si Franklin Ysaac. Gipunto nila nga walay nakabantay nga mga eksperto sa teknolohiya dihang gibutang ang mga *SD card* sa mga VCM. Sukwahi sa mga lagda sa balaod sa eleksyon, wala gipatuman ang pagbutang og *digital signature* sa mga *SD card*. Sa ingon, walay nakahibalo kung ang SD card nga gidukiduki sa mga eksperto nga mao usab ang gibutang sa mga VCM. Adunay taas nga panahon kung asa mamahimong giusab o gipulihan ang sulod sa mga SD card aron himuon ang padron nga nagapakita sa walay pagbag-o sa porsyento tali sa mga boto alang kang Marcos Jr ug Leni Robredo sa porsyentuhang 68-32.

Sa adlaw sa eleksyon, pwede pa ganing wala giihap ang aktwal nga mga boto, matud nila. Walay pamaagi aron siguruhong husto ang ihap nga gipagawas sa mga VCM.

Lambigit niini, gikwestyon nila ang hilabihan ka paspas nga transmisyon sa mga boto sa mga kompyuter sa Commission on Elections (Comelec) ug ang paghan-ok sa mga resulta nga wala ginasulti o ginapahibalo kung asa nga mga presinto kini naggikan.

Bisan sa wala pa ang eleksyon, tataw na nga kulang kaayo ang mga lakang aron siguruhon nga abli sa publiko ang sistema sa eleksyon. Usa dinhi ang *random manual count* sa 200 ka presinto nga matud nila dili tinuod nga *random* (gipili nga walay padron) tungod kay maggikan ang listahan sa 757 ka presinto nga una nang gipili sa makina sa Comelec.

Duso nila, kinahanglang gamiton ang sistemang tambyolo aron pilion ang mga presintong pagaihapon og mano-mano sa pagberipika sa ihap sa mga VCM.

Mga imperyalistang kumpanya, nagkabo og ganansya gikan sa lana

Samtang naglunang sa kalisud ang mayorya sa katawhang Pilipino tungod sa pagsaka sa presyo sa mga produktong petrolyo, naglutaw sa tubo sa lana ang dagkung imperyalistang bangko ug ahensya sa pinansya ug mga higanteng kumpanya sa lana. Sa milabayng mga semana, mikabat na sa halos ₱100 kada litro ang presyo sa gasolina, doble sa presyo niini pagsugod sa tuig.







Walay puas ang pagduso sa mga imperyalista sa presyo sa lana pinaagi sa ispekulasyon sa merkado, ang ginatawag nga *oil futures*, o mga kontrata sa pagpalit og lana sa usa ka takdang panahon sa umalabot. Ginasuportahan kini sa dagkung bangko sama sa JP Morgan ug Goldman Sachs ug lain pang mga ahensya sa pinansya (*hedge funds*) ug pamuhunan (*investment houses*) nga nagabubu og pondo sa merkado ug pana-panahong nag-anunsyo sa pagsaka sa presyo aron impluwensyahan ang presyo sa mga merkado.

Luyo sa gyera sa Ukraine, walay kakulang sa suplay sa lana o sa kapasidad sa pagrepina sa krudo. Misaka ang presyo sa lana dili tungod kay nagadaku ang gasto sa produksyon, apan aron padak-on ang tubo sa mga kumpanya.

Sa unang kwarto sa tuig, misaka og 300% ngadto sa $35 bilyon ang tubo sa Shell, ExxonMobil, BP, Chevron ug ConocoPhillips, nga lakip sa pinakadakung kumpanya sa kalibutan. Misaka usab og 25% ang kita sa China Petroleum and Chemical Corp., ang pinakadakung kumpanya sa pagrepina sa tibuok Asia, ug lakip sa nag-unang naga-eksport og produktong petrolyo sa Pilipinas.

Mikabo usab og tubo ang mga lokal nga kumpanya sa lana. Sa unang kwarto, mikita ang Petron Corporation og ₱3.6 bilyon (doble sa miaging tuig) samtang ₱3.5 bilyon usab ang kita sa Shell (3 1/2 ulit kumpara sa 2021).

Samtang, wala nay ginahimo gawas nga hatagag rason ang pagsaka sa presyo sa lana, nagabalibad ang gubyernong Duterte nga tangtangon ang gipahamtang niining dugang nga buhis (*excise tax*) sa lana nga gilaumang maghatud og ₱150 bilyong sa porsyentuhang karung tuiga.

Presyo sa lana, paubsan!

NAGPROTESTA ANG MGA drayber sa pagpanguna sa Piston atubangan sa gasolinahan sa Petron sa Quezon City ug Valenzuela City aron kundenahon ang suling na usab nga pagsaka sa presyo sa lana niadtong Hunyo 7 ug 14. Lima ka beses nang misaka ang presyo sa lana gikan sa ulahing huling semana sa Mayo. Gibira niini pataas ang presyo sa gasolina og hangtud ₱100 kada litro sa pipila ka lugar.

Hacienda Tinang: Hulagway sa mini nga reporma sa yuta

Halos 100 ka mag-uuma ug ilang mga tigsuporta ang iligal nga giaresto niadtong Hunyo 9 sa Hacienda Tinang sa Concepcion, Tarlac. Ang 83 kanila gikasuhan og *illegal assembly* ug *malicious mischief*. Upat ka adlaw silang nakasinati og pagpamig-ot gikan sa mga pulis ayha gibuhian pinaagi sa pagpyansa sa kapin usa ka milyon niadtong Hunyo 12. Sa unang pagdungog sa korte niadtong Hunyo 17, gipasakahan sila og dugang pang upat ka kaso.

Buntag sa Hunyo 9 nagsugod sa pagbungkalan ang 94 ka benepisyaryo sa mini nga reporma sa yuta sa asyenda. Katimbayayong nila ang mga organisasyon nga nagasuporta kanila. Matud sa Malayang Kilusang Samahan ng Magsasaka ng Tinang (Makisama-Tinang), organisasyon sa mga benepisyaryo, tumong sa bungkalan nga alibyuhan ang ilang gutom ilabina nga walay hunong ang pagsaka sa presyo sa mga palaliton. Matud niini, layong dili na igo ang suhulan sa tubuhan nga mikabat lamang og ₱230 kada adlaw.

Wala pay duha ka oras ang bungkalan, miabot ang mga pulis ug gipahunong sila kay nagreklamo kuno ang Tinang Samahang Nayon Multi-Purpose Cooperative, usa ka kooperatiba nga gipadagan sa pamilyang Villanueva, ang nag-unang dinastiya sa pulitika sa Concepcion. Napugngan sa mga nagtapok ang unang pagsulay human gipanghingusog nga kinahanglan silang atubangon sa Provincial Agrarian Reform Office.

Human ang dayalogo, gipadayon pa gihapon sa mga pulis sa Concepcion, kauban ang dili moubos sa unum pa ka yunit sa mga pulis ug militar, ang bangis nga pagbungkag ug iligal nga pagpang-aresto sa halos tanang misalmot sa bungkalan.



Deka-dekadang pagpanglingla

Gilangkuban ang Hacienda Tinang sa 1,200 ka ektaryang tubuhan nga giangkon sa pamilyang Aquino. Langkub niini (200 ka ektarya) nga ipailalum unta sa reporma sa yuta ang gibaligya sa pamilya sa usa ka pribadong kumpanya. Gibaligya sa maong kumpanya ang yuta pabalik sa Department of Agrarian Reform (DAR). Niadtong September 26, 1995, nagpagula ang ahensya og listahan sa 236 ka mamahimong benepisyaryo sa yuta sa asyenda.

Matud pa sa Makisama-Tinang, 22 ka tuig nga tinuyong gitago sa pamilyang Villanueva ang mga papeles nga nagsulting kolektibong gipanag-iyahan sa mga mag-uuma ang yuta. Tuig 2016 na nahibaloan sa mga mag-uuma nga benepisyaryo sila sa asyenda. Sa maong tuig gihapon, nagpetisyon sila sa DAR aron ayuhon ang pagbahin-bahin sa yuta sa mga benepisyaryo. Nagpagula ang ahensya og pinal nga kamandoan niadtong 2018 ug 2019.

Nahikaw sa mga Villanueva ngadto sa mga mag-uuma ang ilang katungod sa yuta tungod kay gunit niini ang lokal nga konseho sa barangay. Niadtong 1995, kapitan sa Barangay Tinang si Vernon Villanueva. Isip kapitan, gamhanang myembro siya sa Barangay Agrarian Reform Council nga nagsiguro sa listahan sa mga benepisyaryo. Ang iyang igsuon nga si Jojo ang nagadumala sa kooperatiba sa mga mag-uuma nga lakip sa 200-ektaryang nakapailalum sa Comprehensive Agrarian Reform Program o CARP. Sa kasamtangan, kapitan sa barangay Tinang ang anak niyang si Norman Villanueva samtang siya ang nakalingkod nga konsehal sa Concepcion.

Matud sa Makisama-Tinang, daku ang papel sa mga Villanueva sa pagpugong sa ilang pagbawi sa yuta ilabina human midaug pagkameyor sa miaging eleksyon ang igsuon nilang si Noel Villanueva. Giubanan pa mismo sa maong meyor ang mga pulis aron bungkagon ang bungkalan ug arestuhon ang mga misalmot dinhi.

Nagduda usab ang mga mag-uuma kung nganong bisan aduna nay pinal nga kamandoan gitugutan pa gihapon sa DAR nga magpetisyon ang kooperatibang gipadagan sa mga Villanueva niadtong Abril 2021. Tungod niini, subling gisalang sa balidasyon ang listahan sa mga benepisyaryo. Nabalaka silang basin mapulihan sila sa mga Villanueva.

Matud kang Antonio Flores sa Unyon ng mga Manggagawa sa Agrikultura (UMA), ang dili paghatag sa yuta sa mga benepisyaryo gikan pa 1995 tin-aw nga nagpakita sa kapakyas sa CARP nga iapud-apud ang yuta sa mga mag-uuma. "Sayod ang tanan nga ang nakapahimulos sa tubuhan mao ang dagkung asendero ug aryendero sa Tarlac," matud niya. "Bisan adunay CARP, nagpabiling dinaugdaug ug pinahimuslan ang mga lehitimong benepisyaryo, ug ang grabe,

Sundi sa panid 5

Makasaysayanong protesta, pugos nga ginapapha



Gipatas-an na ang ang-ang sa kampanya aron panason ang pait nga kasinatian sa 14 ka tuig nga balaod militar sa diktaduryang US-Marcos I dihang nakabalik na sa estado-poder ang ilang pamilya.

Gipili ni Ferdinand Marcos Jr ang National Museum sa Lungsod ng Maynila isip benyu sa iyang inagurasyon isip ika-17 nga presidente sa Hunyo 30. Matud niya, kini tungod kay nanumpa kuno dinhi ang nag-unang mga presidente sa mini nga republika niadtong balay-tigumanan pa kini sa Kongreso.

Ang tinuod, laraw sa mga Marcos nga tabunan ang kasaysayan sa maong balay-tigumanan isip lugar sa usa sa pinakadakung protesta sa mga estudyanteng Pilipino batok kang Ferdinand Marcos Sr. Dinhi gihimo ang makasaysayanong protesta niadtong dekada 1970 nga nagpaulbo sa gitawag og "First Quarter Storm" o FQS. Sa unang kwarto sa 1970, daw kalayo ang walag-too nga mga demonstrasyon sa Maynila ug sa tibuok nasud kung asa gatusan ka libong kabatan-onang Pilipino ang nahigmata ug milihok aron tay-ugon ang pundasyon sa nagharing estado.

Niadtong Enero 26, 1970, samtang nagtaho sa katawhan si Marcos Sr sa iyang ika-limang State of the Nation Address (una sa ikaduha niyang termino kanhing tig-upat pa tuig ang termino), nagtapok gawas sa balay-tigumanan ang mga kabatan-onan. Bitbit nila ang usa ka lungon nga nagsilbing simbolo sa kamatayon sa demokrasya ug *effigy* sa usa ka buwaya nga simbolo sa kurakot nga mga pulitiko.

Lakip sa mga nagprotesta ang 10,000 ka estudyanteng gikan sa mga eksklusibong kolehiyo ug unibersidad. Miipon sila sa mas dagkung grupo sa Kabataang Makabayan, Samahang Demokratiko ng Kabataan ug uban pang aktibistang sektor. Dihang migawas sa balay-tigumanan sa Kongreso ang magtiayong Marcos, gilabay kanila ang mga *effigy* nga lungon ug buwaya. Isip tubag, bangis nga gibungkag sa mga pulis ang aksyong protesta.

Milungtad ang dispersal og pipila ka oras nga nagsilbing pabilo sa serye sa mga protesta sa mga kabatan-onang estudyante sa tibuok Maynila ug sa lain-laing syudad ug lungsud sa nasud. Daw kalayo nga nagdilaab sa kabalilinhan sa tibuok nasud ang mga protesta gikan Enero hangtud Marso 1970. (Gidetalye sa librong "Days of Disquiet, Nights of Rage" ni Jose F. Lacaba ang mga eksena sa maong mga adlaw.)

Hulga sa katungod sa gawasnong panagtapok

Aron tabunan ang kasinatian sa FQS, hugot nga gibawal sa karon hepe sa pulis nga si Gen. Vicente Danao ang pagduul sa mga "iligal nga raliyista" sa National Museum sa adlaw sa inagurasyon. Gisuportahan ang maong dikta sa pagpanghadlok ni Gen. Eduardo Año ug sa kanhing tigdumala sa balaod militar nga si Juan Ponce Enrile sa pagsulting adunay himuon ang mga raliyista nga gitawag nila og mga "komunista" aron "pahiyain" si Marcos Jr sa maong adlaw.

Tubag sa Partido Komunista ng Pilipinas, dugay nang "makauulaw" ug walay kredibilidad ang pamilyang Marcos. Sayod ang mga Pilipino ug ang tibuok kalibutan nga gikawat nila ug sa ilang mga kroni ang bilyunbilyong dolyar sa kwarta sa katawhan. Samtang nagpakatagbaw sila sa grabeng kahamugaway, ang mayorya sa katawhan naglunang sa kaylap nga kapobrehon ug kagutom, ug paturagas ang iligal nga pagpang-aresto ug detensyon, tortyur ug mga pagpamatay sa mga ginadudahang subersibo o bisan kinsa na lang ang makursunadahan sa mga armadong maton sa estado.

Gitin-aw sa National Union of People's Lawyers nga dili kinahanglan og *permit* aron magpahigayon og usa ka pangpublikong katiguman, sukwahi sa ginasulti sa PNP. Matud sa mga abugado, protektado sa balaod ang katungod sa pagrali ug ang pagpangayo og *permit* aron lamang mahatagan og pagtugot ang lokal nga gubyerno sa panahon ug lugar sa pagalunsaran niini.

"Ang katungod magprotesta langkub sa duha ka magkabulag nga garantiya sa Bill of Rights—ang katungod magpadayag ug katungod sa malinawong asembliya," matud sa grupo. Sa ingon, dili mamahimong arestuhon, kasuhan, pig-uton o silutan sa unsamang pamaagi ang kinsamang nagasalmot sa usa ka malinawong rali. AB

Gikan sa panid 4

walay ginahimong aksyon ang DAR aron bungkagon ang kontrol sa mga adunahan sa lapad nga kayutaan."

Usa ka adlaw human sa bungkalan, gidumdum ang ika-34 nga anibersaryo sa CARP, Hunyo 10. Sa Tarlac, kadungan niini ang pagsaulog sa adlaw sa namatay nga agalong yutaan nga si Eduardo Cojuangco (Danding Cojuangco Day). Ang maong kasaulugan giaprubahan sa kongreso niadtong 2020 sa kanhing kongresista nga si Noel Villanueva.

Gikundena sa UMA ang paggamit sa mga Villanueva sa mga myembro sa kooperatibang ginatukod nila aron pugngan ang pagbawi sa mga Makisama-Tinang sa yutang makatarunganong maangkon nila. Gikundena usab sa grupo ang NTF-Elcac sa pagpang-*red-tag* sa bungkalan sa tumong nga himuong kriminal ang pagsukol sa mga maguuma. AB

Tigpanalipud sa kinaiyahan, giaresto

Iligal nga giaresto ang tigpanalipud sa kinaiyahan nga si Vertudez "Daisy" Macapanpan, 68, sa Barangay Burgos, Pakil, Laguna niadtong Hunyo 11. Pugos nga misulod sa iyang panimalay ang 40 ka elemento sa mga yunit sa pulis. Bag-o lang siyang namulong kanhi sa usa ka katiguman batok sa magun-ubong Ahunan Pumped-Storage Hydropower Project nga planong tukuron sa Mt. Inumpog sa Sierra Madre.

Upat pa ka kaso sa pagpang-aresto, usa ka kaso sa pagpatay ug usa usab ka sulayng pagpatay ang nataho sa milabayng mga semana.

Gipusil patay sa mga elemento sa 7th IB ang Lumad nga si Calisa Langgaw, 57, residente sa Sityo Matingaw, Barangay Tacuhin, Palimbang, Sultan Kudarat niadtong Hunyo 6. Gipatay si Langgaw, usa ka kagawad sa barangay, samtang nangayam sa bukid sa Oh Luson, sakop sa Sityo Matingaw. Gipagawas sa mga sundalo nga myembro siya sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) ug gitamnan og ripleng M16.

Sa Sorsogon, paturagas nga gipusil sa mga wala mailhing kriminal niadtong Mayo 29, alas-9 sa gabii ang mag-amahang mag-uuma sa Barangay Gabao, Irosin. Nasamdan sa pagpamusil ang 16 anyos nga bata ug iyang amahan.

Niadtong Hunyo 4, giutingkay ug gikawatan sa mga sundalo sa 31st IB ang balay ni Ricky Evaso, usa ka mag-uuma sa Barangay Olandia, Barcelona sa parehong prubinsya. Gikawat ang iyang kwartang ₱7,000 nga pangpalit unta og baktin ug aalagaang kuneho (*rabbit*).

Nagsugod ang operasyong militar sa 31st IB sa mga lungsod sa Gubat, Barcelona ug Bulusan gikan Mayo 24. Nagkampo ang mga sundalo sa *barangay hall* ug kapilya sa mga barangay sa maong mga lungsod. Nagpatawag og miting ang mga sundalo niadtong Hunyo 2 sa Barangay Bugtong sa Barcelona aron pugsong "ipasurender" ang mga lumulupyo.

Sa Ifugao, gidagit ug pugos nga gipasurender sa 7th ID si Emmanuel Tan sa Barangay Namal, Asipulo niadtong Mayo 30. Si Tan usa ka organisador pangkultura sa komunidad sa mga mag-uuma ug lumad sa lugar.

Niadtong Hunyo 12, iligal nga giaresto sa mga sundalo sa 62nd IB si Macario Fat Sr, usa ka lider-mag-uuma, sa Guihulngan City.

Sa Masbate, gikan Mayo 30 hangtud Hunyo 1, duha ka mag-uuma ang gidakop sa kasong pagpatay ug paglapas sa Anti-Terror Law, samtang ang tulo ka kauban nila sa kaso pugos nga gipasurender sa lokal nga pulis sa lungsod sa Cataingan. Giakusahan silang mga myembro ug tigsuporta sa BHB. AB

Dili terorista si Ka Louie, ug uban pa

WALAY BASIHANG GIPAHINUNGOD sa "Anti-Terrorism Council" (ATC) isip mga "terorista" silang Ka Louie Jalandoni ug 10 ka laing pang indibidwal sa Resolution No. 31 niini nga gihikyad sa publiko niadtong Hunyo 15.

Si Ka Louie usa ka iladong negosyador sa National Democratic Front of the Philippines ug ginaila nga "halandong rebolusyonaryo ug tigpanalipud sa nasudnon-demokratikong kalihukan."

Gawas kang Ka Louie, ginganlan sa ATC si Simon Naogsan, tigpamaba sa Cordillera People's Democratic Front. Lakip usab sa listahan sila Afrecia/Apricia Alvares/Alvares Rosete nga lider kuno sa PKP sa Western Mindanao; si Maria Luisa Purcray sa Ilocos-Cordillera; Maria Gigi Ascano-Tenebroso sa Kaguma ug upisyal sa pinansya sa PKP sa Southern Mindanao ug Walter Alipio De Asis Cerbito sa Christians for National Liberation.

Samtang, lima ka lain pang "terorista" ang gilambigit sa ATC sa "lokal nga grupong terorista" nga Abu Sayyaf ug Daulah Islamiyah.



Barikada kontra mina sa Benguet. Nagbarikada ang mga upisyal ug mga lider-lumad sa Bulalacao, Mankayan, Benguet batok sa ginahimong operasyon sa Crescent Mining Development Corporation niadtong Hunyo 18. Matud nila, ang kasabutan tali sa kumpanya ug lokal nga gubyerno na-ekspayr niadtong pang milabayng tuig.

Pagpanalipud sa nasudnong soberanya. Naglunsad og mga rali ang mga progresibong grupo sa Davao ug Cebu aron dumdumon ang ika-124 nga adlaw sa mini nga kagawasan niadtong Hunyo 12. Sa Davao, nagtapok ang mga raliyista sa Freedom Park aron ipanawagan ang pagpanalipud sa nasudnong soberanya. Sa Cebu, nagtapok sila sa Fuente Osmeña Circle. Sa Metro Manila, nagpahigayon og piknik ang mga progresibong grupo sa Bantayog ng mga Bayani.

Welga sa Tanduay. Nagdeklara og welga ang mga mamumuo sa Tanduay sa Talisay City, Negros Occidental sa pagpangulo sa Tanduay Bottle Sorters Organization gikan Hunyo 16. Ginaduso nila nga ibalik sa trabaho ang mga myembro ug lider sa unyon nga gibawalan mosulod sa pabrika. Nagsumite ang mga mamumuo og *notice of strike* niadtong Hunyo 1 human ang pagpabor sa 100% sa mamumuo sa ipahigayong welga.

Kontraktwal nga gwardya sa UP, nagprotesta. Kapin 130 ka gwardya ilalum sa ahensya sa pamuo nga FEMJEG Security Agency ang nawad-an og trabaho human gitanyag sa administrasyon sa University of the Philippines-Diliman ang kontrata sa Grand Meritus Security Agency. Sa nahitabong dayalogo niadtong Hunyo 6, walay tin-aw nga plano ang administrasyon sa UP aron iempleyo sa bag-ong ahensya ang mga gwardya. Kadaghanan sa mga gisisante ang deka-dekada nang nagatrabaho sa unibersidad.

Ang gikasilagang mga negosyo ni Razon

Sa lumba sa mga bilyunaryo, anaa sa ikaduhang pwesto si Enrique Razon Jr, usa sa pinakadakung burgesya-kumprador nga kroni ni Duterte. Sa milabayng unum ka tuig, gipaburan siya sa mga kontrata sa gubyerno ug militar, ug naghakop og tubo gikan sa singot sa mga mamumuo ug uban pang naghagong hut-ong. Atol sa pandemyang Covid-19, halos doble ang gidaku sa iyang bahandi. Gikan ₱182.7 bilyon niadtong 2020, mikabat sa ₱360 bilyon ang iyang deklaradong bahandi karong tuiga. Wala pa nalakip dinhi ang nakatagong mga deposito sa langyawng mga bangko.

Pinakaulahi sa mga negosyo ni Razon Jr ang ginapanghinambog niyang pinakadakung *solar farm* sa tibuok kalibutan nga makumpleto sa 2027. Ang *solar farm* usa ka planta sa kuryente nga nagakuha og enerhiya gikan sa silaw sa adlaw. Niadtong 2020, gisakmit ni Razon ang 50% sa kumpanyang Solar Philippines Tarlac Corp. nga gipanag-iya ni Leandro Leviste.

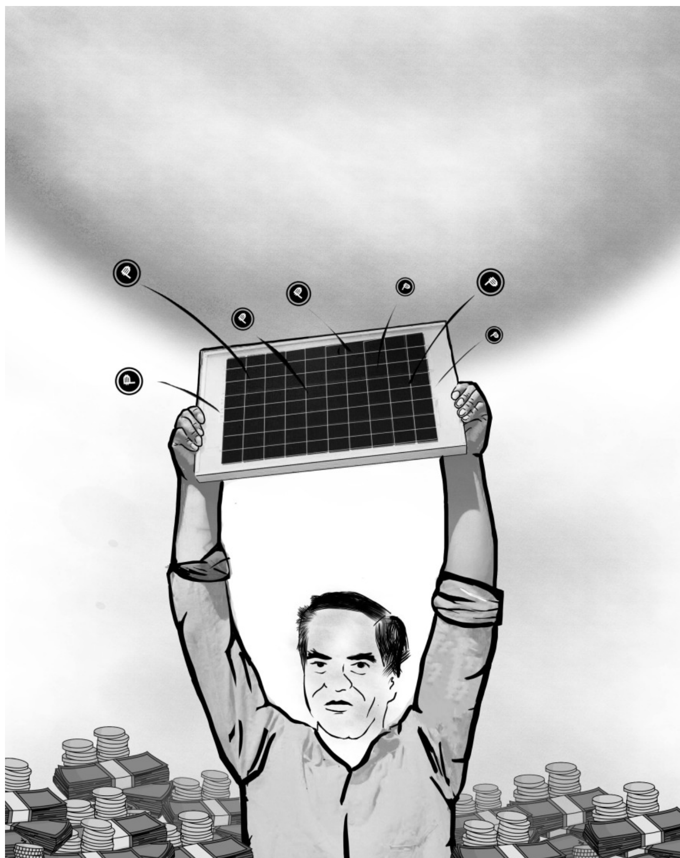
Wala pa gipahibalo sa publiko ang lokasyon sa *solar farm*, apan sa kasamtangan, naangkon na sa Solar Philippines ang 10,000 ka ektarya sa Batangas, Nueva Ecija ug Tarlac nga sagad kanhing maisan ug humayan. Gipanghinambog ni Razon nga labwan niya ang kasamtangang pinakalapad nga *solar farm* sa India nga nagalangkub sa 5,700 ka ektarya.

Ginapagawas ni Razon nga maayo sa kinaiyahan ang iyang *solar farm*. Ang wala niya gisulti, padayon usab ang magun-ubong operasyon sa iyang mga kumpanya sa mina, pagtukod og mga dam ug de-karbon nga planta sa enerhiya sulod ug gawas sa nasud. Katugbang usab sa iyang proyekto ang pagkawkaw sa liboang ektaryang yutang agrikultural, ug pagkawala sa panginabuhian ug panimalay sa mga mag-uuma.

Nailang kroni ni Marcos Sr ang pamilyang Razon nga nagsilbing tawotawo sa pagkawat sa diktador sa milyun-milyong dolyar nga balor sa kabtangan. Si Razon Jr usab ang iladong kroni sa matag presidenteng makalingkod, ilabina gikan dekada 2000. Gipondohan niya ang pagtukod sa National Unity Party ug kanhi lang nagbubu og pondo sa kampanya ni Marcos Jr.

Ilalum ni Duterte, magkasunod nga gisakmit ni Razon Jr ang Manila Water ug mga kumpanya sa kuryente, ang Apex Mining, mga casino ni Dennis Uy, ug uban pa. Napadaplin usab ang kaso batok kaniya nga estafa tungod sa wala paghatag og sapi (share) sa usa ka kasosyo.

Usa sa nag-unang kumpanya ni Razon Jr ang International Container Terminal Services Inc (ICTSI) nga nabantog sa pagpangdaugdaug sa mga mamumuo sa dungguanan. Nakapwesto ang ICTSI sa 30 ka pyer sa 18 ka nasud, nga mayorya kabus ug giyatakan ang katungod sa mga mamumuo. Asamang bahin sa kalibutan nga adunay operasyon ang ICTSI, nasinati sa mga mamumuo ang kahakog ug kabangis ni Razon Jr. —ubos nga suhulan, pagpatrabaho nga dili luwas, ug dinaghan ug iligal nga pagpanangtang sa mga unyonista aron pulihan adtong mga walay benepisyo.



Sa Africa, monopolisado sa ICTSI ang operasyon sa pyer sa Madagascar kung asa 62% sa populasyon ang nabuhi sa grabeng kalisud. Kontrolado sa kumpanya ang daloy sa ginaimport nga pagkaon sa nasud, busa walay pagpangulipas nga giangkon ni Razon nga ang singil didto 500% nga mas taas kumpara sa ubang nasud.

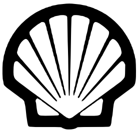
Sa Pilipinas, anaa sa hulga ang mga komunidad sa Rizal ug Kalinga tungod sa magun-ubong mga proyektong dam ni Razon. Niadto usang 2009, kung wala misukol ang mga taga-Catanduanes ug ilang mga tigsuporta, nakawkaw na unta ni Razon ang may 7,000 ka ektaryang yuta nga pagaminahan og karbon.

Sayod si Razon nga mahinungdanong sangkap sa paglungtad sa iyang mga negosyo ang pagsalig sa militar, busa busog usab sa pondo ang mga mersenaryo. Gitukuran niya ang Philippine Military Academy og ₱549-milyong bilding. Atol sa pagpulbos sa Marawi City, nagsuplay siya sa militar og mga sangkap sa gyera, gawas pa sa pagkaon ug uban pang gamit sa mga sundalo.

Samtang, gipwesto niya si kanhing Col. Michael Ray Aquino isip upisyal sa seguridad sa iyang casino ug kumpanyang mina. Gihatag sa gitawag og "berdugo ni Lacson" ang pagsiguro sa "corporate social responsibility" (o umano'y "katilingbanong tulubagon sa kumpanya"), nga walay lain kundili ang pagpahumot sa mga kadaut sa kumpanya ug pagpahilum sa naagrabyadong mga komunidad. AB



₱3.5 BILYON



₱3.6 BILYON

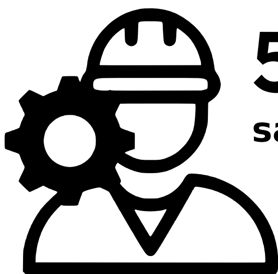
netong kita sa Petron ug Shell Philippines sa unang kwarto sa 2022, doble kumpara sa unang kwarto sa 2021. Mikabo og ganansya ang maong mga kumpanya gikan sa gimanipulang kalibutanong presyo sa lana.

5.4%

ang tantos sa implasyon niadtong Mayo.

Nag-unang hinungdan niini mao ang walay undang nga pagsaka sa presyo sa lana.





50%

sa mga mamumuong Pilipino

ang nagsulting "stressful" o hago kaayo ang ilang gitrabahoan.

Gikan sa: *Gallup International, Hunyo 2022*

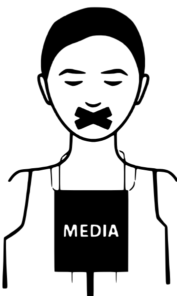
89.3 milyon

ka tawo sa tibuok kalibutan ang pugos nga napalayas gikan sa ilang mga panimalay tungod sa pagpamig-ot, gyera, abuso, ug kabangis sa ulahing bahin sa 2021.

Gikan sa: *United Nations Refugee Agency*

35

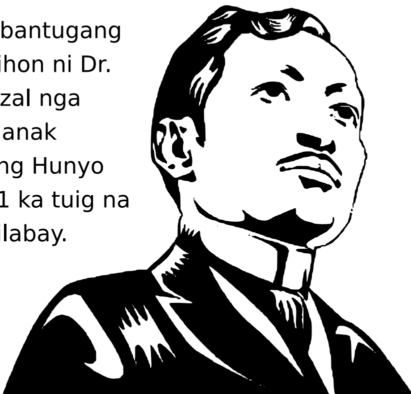
ka kaso sa pagpamig-ot sa mga midya gikan Marso hangtud Hunyo 2022.

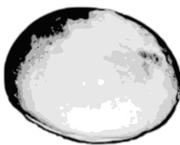


Gikan sa: *National Union of Journalist of the Philippines*

"Ang kabatan-onan ang paglaum sa katawhan."

usa sa pinakabantugang panultihon ni Dr. Jose Rizal nga gipanganak niadtong Hunyo 19, 161 ka tuig na ang milabay.



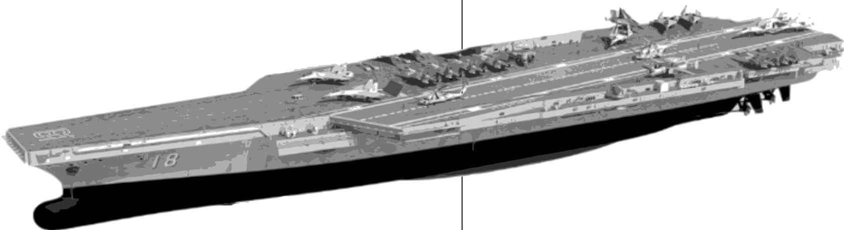


NUTRIBUN

Pan nga ginapagawas nga simbolo sa "bulawanong katuigan" sa diktaduryang Marcos. Ang tinuod, programa kini nga gipalambo ug gipondohan sa USAID. Pakitangtawo nga pagtubag kini sa malukpanong problema sa malnutrisyon sa mga batang Pilipino.

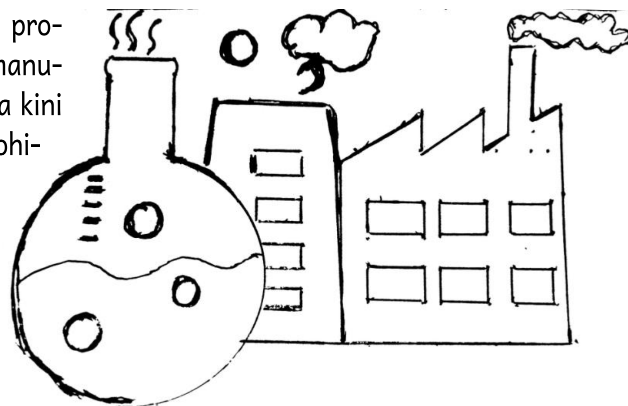
3

na ang *aircraft carrier* sa China niining Hunyo ug sa ingon, **ikaduha na kini sa adunay pinakadaghang barko nga ingon niini sa kalibutan**, sunod sa US.



Makahilong industriya sa kemikal

Yawe ang industriya sa kemikal ug mga produktong kemikal sa produksyong pang-agrikultura ug halos tanang subsektor sa pagmanupaktura. Naila kining dugukan sa nasudnong industriyalisasyon. Usa kini sa mga industriyang nanginahanglan og taas nga ang-ang sa teknolohiya ug adunay relatibong taas nga dugang-bili.



Sa Pilipinas, kini ang ikatulong pinakadakung subsektor sa pagmanupaktura—sunod sa pagkaon ug elektroniks. Niadtong 2021, mikabat sa ₱390 bilyon ang dugang-bili sa subsektor. Langkub niini ang 11%-12% nga pangkinatibuk-ang dugang-bili sa sektor sa pagmanupaktura. Ang giusang bili sa produkto niini (abereyds nga ₱7 bilyon kada tuig) naglangkub sa 6.7% sa *gross domestic product*.

Bisan pa man, gamay ug dili balanse ang industriyang kemikal sa nasud. Adunay mga yaweng produkto, sama sa abono ug tambal, nga dili sarang ang produksyon aron tubagon ang lokal nga panginahanglan. Sa kaso sa abono, ginaimport sa Pilipinas ang 95% sa panginahanglan sa mga mag-uuma. Nagsalig usab ang lokal nga pagproseso sa petrokemika ug ubang batakang sangkap ug elemento nga kinahanglang iimport.

Sa pikas bahin, ginasulting igo o sobra ang kapasidad sa pagmanupaktura sa produktong pangkonsumo sama mga plastik nga kubyertos, pangputos (*wrapper*), *container*, mga selopen ug stayrupum. Ang maong mga plastik gitawag og *single-use* (usa lang ka gamitan) lakip sa nag-unang hinungdan sa polusyon sa kalibutan, nagaguba sa mga ekosistema ug nagapatay sa daghang mananap sa kadagatan.

Sa nangagi, mayor nga eksporter sa *glycerin* ang Pilipinas, usa ka oleokemika nga gikan sa lubi. Ginagamit kini sa paghimo og sabon ug uban pang produktong panghinlo sa kalawasan. Gikan 2010, relatibong mas ubos na ang pangkalibutang *demand* alang niini tungod sa pagkusog sa *palm oil* isip panghulip nga sangkap. Hinayhinay na nga nalabwan ang Pilipinas sa eksport sa *palm oil* gikan sa Malaysia ug Indonesia nga mas barato ug abunda.

Niadtong 2019, kapin 1,400 ka kumpanya ang nakarehistro sa industriyang kemikal ug 46,000 ka klase sa ginaprosesong kemikal sa lokal nga imbentaryo. Halos katunga (43%) dinhi ang nagamanupaktura og plastik nga naglangkub sa 26% sa kinatibuk-ang produksyon sa kemikal sa nasud. Lakip sa mga hinimong produkto niini ang plastik nga pangbalay, tubo ug gamit sa mga negosyo. Ang lain pang produkto mao ang mga batakang kemikal sama sa alkohol, *industrial gas* ug *resin* (22%); ug mga produktong ginama sa goma sama sa ligid ug tsinelas (7%). Ang mayorya (45%) nakakategorya nga "uban pang produktong kemikal" sama sa mga pahumot, tambal, pintal, sabon ug shampu, tinta, kosmetiks, abono, pestisidyo, lubricant (lana, grasa ug uban pa) ug pangpilit.

Dominado ang industriya sa mga multinasyunal nga kumpanya sama sa Dow Chemicals Pacific Ltd (US), Du Pont Far East Incorporated (France) ug Bayer (Germany) ug dagkung agrokemika nga kumpanyang Monsanto (gipalit sa Bayer) ug Syngenta (China). Sa lokal, lakip sa adunay dagkung operasyon ang Petron ug JG Summit, Chemrez Technologies, Mabuhay Vinyl Corporation, Pacific Boysen Paint ug RiChemical Corporation. Makita sa Metro Manila, Bataan, Batangas, Cebu, Leyte, Negros ug Iligan ang mayor nilang mga pabrika.

Makahilong lugar sa pamuo

Direktang giempleyo sa industriya ang 93,000 ka mamumuo. (Migamay gikan 147,000 niadtong 2013.) Sama sa daghang sektor sa industriya, kaylaps ang kontraktwalisasyon ug ubos nga suhulan sa subsektor. Dugang niini, gibantog ang mga pabrika niini sa produksyong atrasado ug grabeng paglapas sa mga lagda sa pangkaluwasan ug panglawas nga maoy hinungdan sa pagkasakit ug pagkamatay sa mga mamumuo.

Usa sa pinakadakung trahedya sa pamuo ang sunog sa Kentex Manufacturing Incorporated, usa ka pabrika sa gomang tsinelas, niadtong 2015. Namatay sa sunog ang 72 ka mamumuo, sagad mga babaye, ug gatusan ang wala na nakita. Gawas sa dili maayo nga paghipos sa mga kemikal nga daling masunog, daw gipriso sa tangkal ang mga mamumuo kung mao nang wala sila makagawas dihang midilaab ang kalayo. Kadaghanan kanila mga kontraktwal nga walay mga benepisyo. Niadtong 2020, gibasura sa korte ang kriminal nga tulubagon sa mga upisyal sa kumpanya ug ginsakpan sa Bureau of Fire Protection nga naghatag og *permit* bisan dili pasado sa mga lagda sa pangkaluwasan ang pabrika.

Usa pa ka kaso sa dili luwas nga lugar sa trabaho ang pabrika sa Pepmaco, usa ka kumpanya nga nagahimo og sabon ug shampu. Usa sa mga mulo sa mga mamumuo dinhi ang pagpagunit ug pagpaproseso kanila sa kemikal nga baho kaayo ug makasunog og panit nga walay proteksyon. Gamit sa kumpanya sa paghimo og sabon ang Zeolite, usa ka kemikal nga nagabunga og kanser. Midugang kini sa isyu sa kontraktwalisasyon, ubos kaayong suhulan ug pagpamig-ot sa mga myembro sa ilang unyon. AB

Peligro sa pabrika, hulga sa kinabuhi sa mga mamumuo

Nadugang sa taas nga listahan sa mga biktima sa paglapas sa mga lagda sa kahilwasan ug panglawas sa pabrika si Stephen Corilla, usa ka mamumuo sa pabrika sa Universal Robina Corporation (URC) sa Tabok, Mandaue City, Cebu. Namatay si Corilla niadtong Hunyo 2 human miandar ang *pulverizer machine* sa kumpanya samtang anaa siya sa sulod niini.

Matud sa mga mamumuo ug taho sa Department of Labor and Employment (DOLE), depektibo ang *safety device* sa makina, mao nang kalit nga miandar samtang ginalimpyuhan kini ni Corilla. Gipalimpyu sa biktima ang makina bisan wala kiniy igong kasinatian ug duha ka semana pa lamang siya sa trabaho.

Dugang niini, walay nahimong hinanali nga tubag ang kumpanya sa insidente ug nagpadayon ang operasyon sa pabrika human ang krimen. Wala dayon gitaho sa kumpanya sa pulis, barangay, o DOLE ang maong panghitabo. Dugang pa, walay mahinungdanong tabang nga gihatag sa URC sa iyang pamilya sa hinungdan nga *agency-hired* si Corilla ug sa ingon dili siya mamumuo sa kumpanya.

Ayha si Corilla, upat na ka mamumuo ang namatay human nahagba ang usa ka bilding sa Muralla Industrial Park sa Barangay Libtong, Meycauayan, Bulacan niadtong Mayo 31. Ginatudlong hinungdan sa pagkahagba ang *overloading* sa mga nakapondo nga parsela ug pakete.

Sa rekord sa International Labor Organization-Philippines, 17 sa matag 18 ka mamumuo ang wala nakatagamtam sa angayang kundisyon sa trabaho. Apan niadtong 2018 lang, gibalaod ang pagsilot sa mga paglapas sa pagpanalipud sa kahilwasan ug panglawas sa pabrika human ang pagkatamay sa 72 ka mamumuo sa pabrika sa Kentex dihang malukong sa nasunog nga pabrika. Matud sa Institute for Occupational Health and Safety Development, luyo sa balaod, nagpabiling anaa sa 58.36% lang ka pabrika ang nagpatuman sa mga istandard sa kahilwasan ug panglawas. Wala usab kuno gakatubag sa gubyerno ug mga ahensya niini ang dugay nang problema kalabot sa inspeksyon sa mga pabrika aron siguruhon ang pagpatuman sa balaod.

Ang tinuig nga pag-inspeksyon sa kapin usa ka milyong negosyo sa nasud ginapas-an lamang sa 774 ka trabahante. Gamay nga mas ubos sa 10% lang ang naabot niining gieksamen sa miaging tulo ka tuig.

Nag-una sa listahan sa mga gakalapas sa basihan nga nahisukip sa balaod ang kawalay motubag alang sa *first aid*, mga upisyal sa panglawas ug inspeksyon sa pabrika kalabot sa kaandamon sa unsamang sunog gikan pa niadtong 2019.

Kalabot sa magkasunod nga aksidente sa pabrika, nagpadayag ang mga organisasyon sa mamumuo nga "panahon na aron tukion ug bag-ohon ang mga nagatunhay nga balaod nga angayan unta aron proteksyunan ang katungod sa mga mamumuo." Tungod sa kawad-on sa ngipon og balaod, gawasnong nakapadayon sa operasyon ang mga kapitalista bisan pa daghan kaayong kaso sa paglapas sa mga probisyon. AB

Nasudnong welga, gilunsad sa Ecuador

Gilunsad gikan Hunyo 13 sa mga katutubo ug katawhan sa Ecuador ang walay tagal nga Paro Nacional (nasudnong welga) batok sa neoliberal nga mga palisiya nga hinungdan sa ilang kalisud. Sa pagpanguna sa Confederación de Nacionalidades Indígenas (Conaie), usa ka pederasyon sa mga grupong katutubong Ecuadorian, liboan ang midagsang sa lain-laing kadalanan aron pugngan ang pag-agi sa mga sakyanan ug tawo. Giparalisa nila ang kapin 20 ka mayor nga mga dalan.

Lakip sa ilang ginaduso ang pagpaubos ug paglansang sa presyo sa lana (adunay lokal nga produksyon ang nasud), subsidyo alang sa kabus ug uban pang reporma nga sukwahi sa dikta sa International Monetary Fund sa nasud.

Niadtong Hunyo 14, iligal nga giaresto ang presidente sa Conaie nga si Leonardo Iza ug gidetine sulod sa 24 ka oras. Niadtong Hunyo 19, nagdeklara ang presidente sa nasud nga si Lasso Guillermo og state of exception (kapareho sa *state of emergency* nga duul sa balaod militar) sa tulo ka prubinsya kung asa pinakakusog ang mga protesta. AB

Anti-neoliberalismong presidente, napili sa Colombia

SA PINAKAUNANG HIGAYON, napili sa Colombia ang usa ka presidente nga giilang maki-Wala ug anti-neoliberalismo. Midaug sa eleksyon niadtong Hunyo 19 si Gustavo Petro, kauban ang iyang bise-presidente nga si Francia Marquez. Ginatandi siya sa mga bag-ohay lang usab napili nga anti-imperyalistang presidente sa Chile, Honduras ug Peru.

Dugay nga nagsilbing meyor sa Bogota, nasudnong sentro sa nasud, si Petro. Naila usab siya isip kanhing myembro sa M-19, usa ka armadong gerilyang grupo, nga misukol sa gubyerno sa dekada 1980. Si Marquez usab naila isip aktibistang maki-kinaiyahan.

MOTAMPO SA ULOS! Nagadawat na ang tagdumala sa Ulos sa mga kontribusyong literatura ug hinimong obra—tula, artikulo, mga naratibo sama sa reportahe, dagli ug mubong sugilanon, komiks ug dibuho. Ang tema sa isyu sa Ulos 2022 mao ang mga pakigbisog sa katawhan ug sa ilang hukbong bayan batok sa rehimeng US-Marcos kaniadto ug karon. Ipadala ang inyong kontribusyon sa *ulos2022@cpp.ph* hangtud Oktubre 31, 2022.